

Hans Ø - men hvem var Hans?

/Lisbeth Valgreen

Det er paradoksalt at tænke på, at en ø, som blev opkaldt efter en mand, der i den grad havde evnerne til at skabe gensidig forståelse i datidens kulturmøder, i dag er genstand for et diplomatisk stridsspørgsmål mellem to nationer. Måske vil det moderne forskningssamarbejde med udgangspunkt hhv. i kulturmøder og sikkerhedspolitik kunne åbne op for nye perspektiver og løsningsmuligheder. Historien om Hans Ø går tilbage til 1800-tallet og tegner samtidig billedet af den måske første grønlandske polarforsker og pioner Hans Hendrik Suersaq, som øen er opkaldt efter.

Hans Ø ligger i Nares Stræde mellem det nordligste Grønland og Canada. Øen har siden 1973 været genstand for en grænsestrid mellem Danmark og Canada om, hvor grænsedragningen skal trækkes. Når danske soldater går i land på øen, sætter de Dannebrog og en flaske snaps, mens de canadiske bytter Dannebrog ud med Maple Leaf og sætter en flaske whiskey. For der kommer både danske og canadiske soldater på Hans Ø. Grønlandske politikere har, med et skævt smil, foreslået, at man jo bare kunne erklære øen for Inuit-land. Denne diplomatiske strid er de seneste år blevet yderligere aktualiseret, idet klimaforandringerne giver adgang til Nordvestpassagen. Det har betydet, at området har fået en øget geopolitisk interesse fra stormagter som USA, Rusland og Kina.

Hans Hendrik Suersaq blev født i 1834 i Qeqertarsuatsiaat [Fiskenæsset], der ligger mellem Nuuk og Paamiut. Han tog som ung mand hyre ombord på den amerikanske forsker Kanes ekspedition som fanger og tolk. Ekspeditionen bragte ham til inughuit, befolkningen i det nordligste Grønland (Thule), hvor han giftede sig med en lokal kvinde.

Hans Hendrik deltog efterfølgende i en lang række ekspeditioner, hvor særligt den ene af ekspeditionerne afspejler hans evner til at overleve: I 1872 sad Francis Halls skib fast i isen i Nordgrønland, og Hans Hendrik måtte sammen med en større gruppe forlade skibet. De drev på en isflage i 6 måneder de ca. 2000 km til New Foundland. Hans Hendrik og en anden fanger formåede at fange nok dyr undervejs, så alle overlevede. Ved New Foundland blev gruppen endelig samlet op og sejlet til USA, hvor de overvintrede inden returen til Grønland.

Hans Hendrik nedskrev senere sine erindringer, som via geolog og kolonibestyrer H.J. Rink blev udgivet på både grønlandsk, engelsk og dansk. Hans Hendrik døde i 1889 og ligger begravet i Qeqertarsuaq.

videre litt.:

Bjørnson, Iben: <https://soundcloud.com/arktiskehistorier>

Dawes, Peter. R.: *Hans Ø og Hans Ø*, TG, 1985

<http://www.tidsskriftetgronland.dk/archive/1985-2-Artikel03.pdf#page=1>

Hans Hendrik: *Avangnàliartarnermik okalugtuak*, Atuagagdliutit, nr. 2, 26. sep. 1878,
<https://timarit.is/page/3766460?iabr=on#page/n0/mode/2up/search/hans%20hendrik>

Hans Hendrik: *Aipagssànik avungnarnivnik nàlagkamut Esemut*, Atuagagdliutit, nr. 3, 14. okt. 1878,
<https://timarit.is/page/3766471?iabr=on#page/n1/mode/2up/search/hans%20hendrik>

Hans Hendrik, *Avangnàliartarnermik pingajugssànik Ull (Hall) nàlagaralugo*, Atuagagdliutit, nr. 5, 13. nov. 1878,
<https://timarit.is/page/3766495?iabr=on#page/n7/mode/2up/search/hans%20hendrik>

Lidegaard, Mads: *Hans Hendrik fra Fiskeræset*, TG, 1968
<http://www.tidsskriftetqronland.dk/archive/1968-8-Artikel05.pdf#page=1>

Løve, Jan: *Hans Hendrik og Hans Ø*, DGS, 2016